

HISTORIE NA JIŽNÍ MORAVĚ

Poznej svou minulost!

Vydala Centrála cestovního ruchu - Jižní Morava, z.s.p.o.
ve spolupráci s DMO a TIC na jižní Moravě

Projekt Posílení marketingových aktivit a rozvoj partnerství
v regionu jižní Morava byl realizován za přispění prostředků
státního rozpočtu České republiky z programu
Ministerstva pro místní rozvoj.

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

© Jižní Morava – fotobanka, autoři: Gabin Dvořák, Tomáš Hájek,
Jan Brettschneider, Ladislav Renner, Jiří Černý

Při výletování po jižní Moravě nechte starosti a auto doma
– sveze vás www.idsjmk.cz

CZ

1

OD LOVCŮ MAMUTŮ KE SLOVANŮM

Za nejstaršími střípky naší historie se vypravte na Pálavu do **Archeoparku Pavlov** ←. Relikty staré 30 000 let, odkryté pravěké naleziště s 3D projekcí a expozice v architektonickém pojetí, které bere dech. Příběh světoznámé Věstonické venuše a lovců mamutů vtáhne vás i děti. Stopy historie lidstva jsou všude kolem. Nedaleko čeká **Brána do Římské říše**. Opevnění na Hradisku u Mušova vypracovali Římané bezchybně. Z návštěvnického centra se vine naučná stezka k místům objevů. Pokud vás však pravěk drží, vyjedte do Moravského krasu, k **Býčí skále**. Nález sošky bronzového býka a odkrytí artefaktů halštatského pohřbu

budí pozornost dodnes. Tajemné okolnosti, za kterých v 5. st. př. n. l. proběhla rituální vražda velmože, 40 žen, čeledínů a koní, budí vášně mezi laiky i profesory. Zamířte na Slovácko! Jedno z největších sídel Velké Moravy leželo na **Slovanském hradišti v Mikulčicích** ↑. Jak Slované spojovali síly a jak udatně chránili svá hradiště se dozvíte právě zde. Původní opevnění rozlehlé akropole, pozůstatky církevních staveb, palác... do 9. století vás přenesou mluvené slovo, hudba a trojrozměrná projekce. Jediná dochovaná stavba Velké Moravy, kostel sv. Margity Antiochijské, leží v Kopčanech o 1,5 km dál.

2 SETKÁNÍ S MOCNÝMI EVROPSKÝMI RODY

Děni na jižní Moravě do 12. století je pro naši historii zásadní jako hlína pro sochaře. Hrady a opevnění nabíraly na síle. Brněnský Špilberk, dílo dynastie Přemyslovců. **Hrad Veveří**, jeden z největších hradních areálů ČR. Projdete ho klidně sami, ale kdo chce vědět víc, má na výběr ze 2 okruhů s průvodcem. A odkud Přemyslovci dohlíželi na Moravu? Ze **Znojemského hradu**, centra diplomacie a křižovatky obchodních cest. V areálu je rotunda svatě Kateřiny s výmalbou postav přemyslovských panovníků a pověstí o vzniku dynastie. V minoritním klášteře byly uloženy ostatky Přemysla Otakara II., než je převezli do

Prahy. Dnes klášter poutavě představuje mnoho vzácných sbírek. Pýchou oblasti je **zámek Vranov nad Dyjí** ←, dřívě pohraniční hrad z 10. století. Podobně jako **hrad Bítov**, opěrný bod impéria a součást pásma opevnění, které chránily hranici přemyslovského státu. Střežte se zlých úmyslů, zde vládne mocný rod! To platí i pro **mikulovský zámek**, dřívě románský hrad, od poloviny 16. století v rukou Ditrichštejnů. Původní majitelé, Lichtenštejnové, však z oblasti neodešli, naopak, celých 7 století zvelebovali své panství. Jejich **Lednicko-valtický areál** ↑, mistrovské dílo generací slavného rodu, je zapsán v seznamu UNESCO.

3 ŠTĚDRÉ STOLETÍ ZMĚN

Slovy historika: „13. století znamenalo pro následující vývoj tolik, co průmyslová revoluce pro současnost.“ Došlo k zásadním hospodářským, společenským i státoporným změnám. Na **Pernštejně** ↑ panoval rod s erbem zubří hlavy. Jejich původ není znám, ale když hrad ve 13. století stavěli, patřili mezi nejbohatší tuzemské rody. Hrad milovaný nejen filmaři nebyl za 8 století dobyt. Prohlídky jsou tu zábavné i pro děti, hradní zahrady nově zrekonstruované! **Zámek Kunštát** je z téhož století, jedno z prvních kamenných sídel, dnes nazýváno kolébkou evropského sjednocení. Pobýval tu „husitský“ král Jiří z Kunštátu a Poděbrad.

Jako jediný český panovník byl zvolen a v našich dějinách sehrál výjimečnou roli. Dnes má Kunštát šik interiéry, venku navštivte ojedinělý psí hřbitov. Ze 13. století je i **Boskovický hrad** ←, sídlo pánů sedmizubého hřebene. Na vlastní kůži (nebo spíš zdi) bolestně zažil husitská tažení. Dnešní zřícenina nabízí parádní výhled po okolí i do 26metrové studny poháněné stále funkčním šlapacím kolem. **Zámek Milotice** možná znáte z filmu Poslední aristokratka. Původní tvrz ze 14. stol. je dnes barokní perlou jihovýchodní Moravy. Užijte si prohlídku v dobovém kostýmu! Mají jich 160 pro malé i velké.

4

PŘIŠEL, VIDĚL, ZVÍTĚZIL

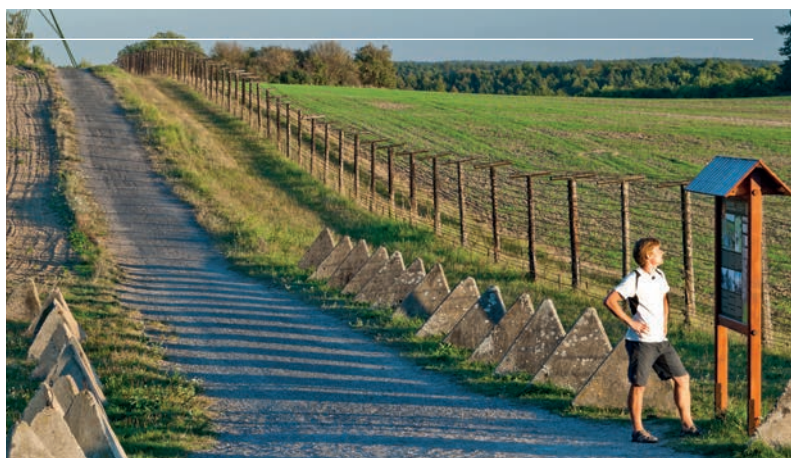

1805, rok vpálený do dějin nejen českých navždy. Svědkem střetu evropských mocností je návrší Žuráň – Napoleonův velín, odkud vydal povel k útoku. Na bronzové mapě bojiště tu vidíte rozložení armád před bitvou. Centrem „napoleonské Moravy“ je barokní **zámek Slavkov**. Z jeho balkonu Napoleon oznámil zbytek francouzských vojáků triumf nad Rakouskem a Ruskem. Vyšlápněte i na **Mohylu míru** ← na Slavkovském bojišti, 1. pomník v Evropě obětem krvavého konfliktu bez rozdílu. Multimediální expozice Bitva tří císařů je nešední zážitek! **Zámek Jevišovice** ↑ s panstvím získal Raduit de Suches, hrdinný obránce Brna, které ubránil

roku 1645 před obří přesilou Švédů. Pestré sbírky různých oborů, kterými dnes renesanční krasavec oplývá, prostě musíte vidět. **Zámek Rájec-Jestřebí**, to je rokoko a klasicismus v plné parádě + sbírka kamelii v zámeckém zahradnictví. Přijďte se kochat! Patřil rodu Salmů. Počátkem 19. stol. položili základy strojírenství na Blanensku. Ze zámeckých sbírek vyniká třeba orientální porcelán. Uměle vytvořená **jeskyně Blanických rytířů** v Rudce u Kunštátu je pocta husitským bojovníkům vysochaná amatérem, místním rodákem Rolínkem. 17 soch rytířů v nadživotní velikosti má na povel svatý Václav na koni.

5

VÁLEČNÁ PAMĚŤ 20. STOLETÍ

20. století a jeho pohnuté dějiny se propsaly i do fyzické podoby jižní Moravy. Jako pás opevnění podél hranic, které stojí za výlet na kole i pěšky. **Areál ČS opevnění** v Šatově z roku 1938 je raritou nejen mezi fandý vojenské historie! O areál a pěchotní sruby pečuje Technické muzeum Brno. Srub Zahrada obnovili v duchu osmdesátek. Díky plné výbavě máte pocit, že si vojáci jen odskočili na onu místnost. Tu ostatně uvidíte, stejně jako vojenskou kuchyň včetně retro konzerv. **Památník železné opony** ↑, původní ploty a protitankové ježky najdete v Čížově, vedle Návštěvnického centra NP Podyjí. **Jeskyně Výпустek** je

přírodní, přesto hostila nejen pravěké medvědy. Za 2. světové války tu vznikl protiatomový kryt, velitelství vojsk pro případnou válku se zbraněmi hromadného ničení. Při prohlídce uvidíte ložnice i velín. I pietní místa zaslouží pozornost. **Památníku romského holocaustu** v Hodoníně u Kunštátu a **Muzeum internačního tábora** ← ve Svatobořicích u Kyjova. Studenou válku připomíná raketová základna Mokrá – Horákov. Měla zajistit vzdušnou obranu Brna a strategického průmyslu, třeba ve Zbrojovce. Bývalá základna se mění v zábavní areál. Nabízí komentovanou prohlídku i jízdu v obrněném transportéru.

6

VÍRA A STAVBY, CO PŘEKONALY VĚKY

Víra hory přenáší, ale také sídla zakládá. Judaismus měl v kraji mnoho stoupců. **Židovské ghetto v Boskovících** ↑ je jedno z nejzachovalejších u nás. Naproti synagoze maior uvidíte dokonce rituální lázeň mikve. Další židovská čtvrť se synagogou a hřbitovem a 4000 náhrobky je v Mikulově. Za **kláštery** se vypravte třeba do Znojma. Loucký byl původní domov Strahovské knihovny, Prokop Diviš tu vynalezl bleskosvod, dnes si užijete prohlídku s degustací vína. Minoritský klášter oplývá nesčítelnými sbírkami, spočívaly tu ostatky Přemysla Otakara II. **Porta coeli** ← v Předklášteří je jedna z nejvýznamnějších

památek ČR. Prohlídku skvostného portálu a gotického jádra kláštera završí světský v Klášterní kavárně nebo pivovaru! Rosa coeli v Dolních Kounicích je zřícenina. Ale jaká! Nezasvěšené torzo hlavní lodě kostela vám učaruje. A nejvýznamnější **poutní místa?** Chrám Jména Panny Marie ve Křtinách, Santiniho barokní perla. Poslyšte zvonkohru, obdivujte majestátní křivky. Nebo navštivte Hluboké Mašůvky s léčivým pramenem, světoznámý poutní areál. Na zámku v Bohoticích projděte expozici Křížové cesty, naučnou stezkou pak k Lurdské jeskyni, kam mířily tisíce věřících.

7

DĚJINY POD JEDNOU STŘECHOU

Poznejte naši historii v některém z velkých muzejních domů jižní Moravy. V Dietrichsteinském paláci na slavném brněnském Zelňáku kdysi pobyla i císařovna Marie Terezie – dnes ukazuje **Moravské zemské muzeum** také mnohem vzdálenější údobí Moravy. Od zkamenělých vajec dinosaurů po letadlo z 1. republiky. Uvidíte vývoj života v jednotlivých geologických sférách, sbírku minerálů nebo historické uniformy chrabrých pilotů. Za expozicí vzácné literatury zamiřte do kláštera v Rajhradě. Areál navrhl Jan Blažej Santini a sídlí tu **Památník písemnictví na Moravě** ←. V benediktinské knihovně s 65 000 svazky si

připadáte jak v Sixtinské kapli. Klenby se stropními freskami, štuky, všude zlato plus obří mechanický globus. Díla T. G. M., Bezruč, Kundery... Také uslyšíte staroslověňštinu, „předka“ naší češtiny. Do **Moravského kartografického centra** ↑ na zámek ve Velkých Opatovicích vás nejspíš dovede navigace. Ale jak měřili a zakreslovali povrch naší předci? Tady uvidíte mapy a měřicí přístroje z časů před satelity, nadzemní i podzemní. A jak se tvoří mapy dnes. Místní plastická mapa Moravy a Slezska vytvořená začátkem 20. století má plochu 100 m²! Děti zabaví program o výrobě map, nudit se nebudou.